

Ramon Picó i Campamar¹

Breu fraseologia i pensament

Ramon Picó i Campamar¹ (Pollença, 1848 - Barcelona, 1916) fou un home compromès amb el seu temps i amb la seva terra. El renaixement de la literatura catalana i el desenvolupament del moviment catalanista, a cavall dels segles XIX i XX, foren els dos eixos que marcaren l'evolució ideològica del prohombre pollencí. Tant és així que esdevingueren explícitament un de sol, fet que es va fer palès quan al 1891 entrà a formar part de la Unió Catalanista i, a més d'això, féu part dels membres de la ponència redactora de les Bases de Manresa per a la Constitució Nacional Catalana (1892), en què va fer una defensa ardua de la llengua catalana com a única oficial a Catalunya. D'aquí a la «restauració de la pàtria catalana», com solia dir, es visualitza la clara exteriorització d'un país que vol renèixer. El seu pensament, doncs, vol albirar un futur de llibertat i de recuperació nacional i lingüística i, alhora, mira d'esbrinar les causes del nostre decandiment. Ens cal, per tant, com ell mateix postulava, un programa d'actuació decidit que reculli el següent punt vital: «la recuperació total i a tots els nivells de la llengua, vida activa, de treball i vida política».

Seguidament reproduïm, a tall d'exemple, unes quantes mostres, necessàriament breus, del pensament de l'il·lustre pollencí Picó i Campamar, tot respectant-ne la grafia original: ²

«La pàtria catalana, la donzella mes bella y mes gentil, la madona mes rica i agradosa, la regina que de totes les que 's veuen al enfonsar la vista dins l'escura y confosa etat mitjana es la primera en gloria y magestat [...]»

«[...] catalanista, al menys per mi, ho es aquell que estimant la pàtria en son conjunt de creencies, de recorts y d'esperances, lleys y costums, tradicions y llengua, treballa á totes hores per dexar com en depòsit á sos fills aquesta rica herencia de

1. L'Ajuntament de Pollença (Mallorca nord-occidental) ha declarat l'any 2016, centenari de la mort de l'escriptor, l'any Ramon Picó i Campamar, i ha programat tot un seguit d'actes que recordaran la seva obra i la seva figura.

2. Extret del llibre *Discursos i parlaments*, de Ramon Picó i Campamar (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1985).

creencies salvadores y ab elles les virtuts que al mateix temps que fan la grandesa de sa vida, fan també, com diu un gran predicador de França, la prosperitat de la nació y l'alegria de la casa.»

«[...] al anar á la unió ab Castella no anarem á renunciar en favor seu la nostra personalitat ni cap dels drets inherents á la mateixa.

[...]. Hi anarem pera ajudarnos mútuament, però a condició de ser cadascú senyor de lo seu y viure independent á casa seua.

¿Y es aixó lo que passa? Nó.

Fa segles que Castella trevalla pera estrafer la nostra fesomia y anular la nostra personalitat.»

«Per nostra benvolguda Patria catalana tant ó més va fer lo Rey en Jaume ab sa ploma que ab sa espasa; que si ab aquesta la feu creixer estenent per mar y terra sos dominis, ab la ploma obrí nous horitzonts á la seva ànima y despertá en ella la consciencia de la seva nacionalitat.»

«[...] la vida de la llengua és la vida de la patria.»

«Lo que cal es no deslligar y menys separar aquests dos conceptes de llengua y nacionalitat. Si volem que la llengua visqui, es necessari procurar-li aquest organisme que reclama. Los que s'afanyaren á fer reviure la llengua

de que avuy nos fan hereus, nos posan en lo cas de lluytar pera guanyarli tot quan li es indispensable pera viure l'única vida que pot viure la llengua d'un poble qu'estima 'l seu nom y la seva dignitat.»

«L'arbre secular de nostra patria ha reflorit: Catalunya s'es alçada, y prenent sa bandera de la má freda y crispada del conceller Casanova, encara ha tingut força per alçarla amunt, y ha tingut encara prou alè pera llançar un crit de ¡llibertat! [...]» ♦

ANDREU SALOM I MIR

